

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 31. An Inquisitor possit procedere co[n]tra Reges & omnes laicos
indistincte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

de episcopis dicitur in c. inquisitores. quod inquisitores non possunt procedere contra eos. sed possunt. & debent se plenius informare. & significare domino nostro Papa. quod ita possit fieri in proposito. quod informant se. & significant domino nostro Papa.

COMMENT. LXXIX.

Ex hac questione una potissimum colligitur conclusio videlicet: Neq; Episc. neq; alij inquisitores possunt procedere contra inquisitorem hereticum. aut de heresi suspectum. sed recipere debent informationes contra eum. & summo Pontifici denuntiare. Hec questio longe difficilior est. q̄ illa. qua a nob̄ s̄ tacta est supra. super q. 2. 7. quoniam in hac nulla nominatim reperitur summi Pontif. definitio. & ob id. & a plurib; & maiori v̄onim robore hinc. & inde tractatur. de qua breuiter etiam dicam. quia facile pot̄ huiusmodi factū merdere. de quo Zanchinus tract. de heret. c. 8. nu. 9. vers. sed pone. & ibid. Cāpegius. Locatus in opere iudiciali verbo. inquisitor. nu. 15. & verbo Episcop. nu. 2. Geminianus in c. inquisitores. de heret. lib. 6. nu. 5. vers. sed quæro. an Episcopi. & ibidem Abbas. et Lopus. Gondissaluis tract. de heret. q. 7. nu. 17. Repertorium inquisitorū verbo Episcopus. §. 1. Ioan. Roias singul. 109. incipien. Iudices si sunt duo. Alfonso Guerrerus in thesauro religionis Christianæ. tit. de heret. num. 9. & alijs plerisque locis.

Hi vero inter se dissentiunt: nā Zanchinus. Repertorium. & Gondissaluis posse Episcopum contra inquisitorem procedere. libenter admittunt. Sed Locatus. Cāpegius. & nonnulli alij id Episcopis licere negant. ceteri de crimine distinguunt: nā si inquisitoris esset manifesta heresis. tunc Episcopus posset contra inquisitorē procedere: secus si esset occultæ. tunc enim summo Pontifici esset nuntianda.

Nos in hac controuersia diluēda. eadē fere illa obseruanda crederemus. quæ tradidimus supra super q. 2. 7. §. nam aut. & seq. nam neque temere in inquisitores delegatos irruendū est. quamuis. n. non sint Episcopali dignitate decorati. at proculdubio sūt officiales summi Pontif. & proinde continebuntur sub dispositione extrauagantis. cum Marth. de her. de quo Eym. paulo antea q. 26. Quare sicut Episcopis plurimum in hac re desertur pp̄ priuilegium Episcopalis dignitatis. ita. et inquisitoribus plurimum deferri debet. ac tribui. pp̄ reuerentiam sedis Apostolicæ. cuius sint officiales. & propter summi Pontificis eminentem honorem. cuius personam inquisitores representant. itaque si her. fuerit inquisitor. aduersus eum Episcopus. aut alius inquisitor informationes secreto recipere poterit. vt summo Pontif. denuntiet. vt optime docet hoc loco Eym. §. crederem. at ad capturam realem accedere non credo tutum.

Quod si manifestissima esset inquisito. heresis. & malitia effrenis: vt si contra fidem predicaret. aut scriberet. aut predicari. et scribi permitteret. aut hereticos captos impunitos dimitteret. & his similia perpetraret. quæ in manifestum fidei detrimentum conuerterentur. nec facile summus Pontifex posset consuli. & interea fides periclitaretur: liceret tunc

A Episcopo in inquisitorem agere. Geminian. in ca. inquisitores. de heret. lib. 6. nu. 5. Locatus. Repertorium. & Ioannes Roias præcitatæ locis.

Verū in hac quoque re cauti. & prudentes debent esse Episc. & cauere debent. ne ad has punitiones. et capturas descendant absque exquisitissimis considerationibus. et causis. m. turo consilio pensatis. & cui aliter fides defendi non potest. nam magnus honor habendus est ei. quem summus Pontifex idoneum indicauit. vt tanto numeri præficeretur: est enim. & dicitur inquisitor. fidei defensor. c. vt inquisitionis. de heret. lib. 6. tradit Albertinus super rub. de heret. lib. 6. q. 5. num. 3.

Iam id rescriptū. quo vtitur auctor in hac quæst. optime conuenit inquisitoribus: quamuis enim in eo nominatim de inquisitorib; mentio non fiat. at proculdubio sub rescripti verbis continentur. cum sint officiales summi Pontificis. immo personam eius representant. vt alibi diximus. & docuit etiam singulariter Lopus responso de hac re conscripto. quod habetur post consilia Oldradi.

Et quod diximus de Episcopis. idem sentimus de inquisitore contra inquisitorem. nam unus aduersus alium procedere non facile posset. nisi prædictis modis fauore fidei.

Idem fortassis etiam dici posset de Commissarijs inquisitorum. A postol. auctoritate constitutus iuxta id. quod disseruimus supra in hac 3. par. super q. 5. §. num. autem.

Quid de Commissarijs Inquisitorum.

Q V A E S T I O XXXI.

An Inquisitor possit procedere contra Reges. & omnes laicos indistinctè.

Tricefima ptima quæstio est: Vt inquisitor possit procedere contra principes. & omnes laicos indistinctè in heresi in reos. suspectos. vel diffamatos.

Respondemus. q̄ sic: vt patet in c. Vt officiu. §. Relat. supra denique. de her. li. 6. sæpius allegato ibi: Cuiuscunque sint conditionis. dignitatis. vel gradus: Patet etiam in literis Clem. & Urbani. quæ incipiunt. Praeterea. in quibus eadem clausula est inserta. vt visum est supra quæst. 28.

Relat. supra pag. 129.

Consulerem tamen. vt contra reges. & regales personas publicè non procederent Inquisitores: sed vt cauti. & tutius negotium fidei possit agi. informaretur primitus dominus noster Papa. vt procederetur eius consilio. & mandato. & secundū modum. quem ipse decreuerit obseruandū.

COMMENT. LXXX.

Dva sunt assertiones. & vera amba. & communiter receptæ.

Prima est: inquisitores aduersus quoslibet. quacunque auctoritate decoratos procedere possunt.

Secunda est prioris veluti declaratiua: Quāuis in oēs procedere possint. utius tamen est. cum proce. de idum est aduersus principes. & magnates hereticos.

reticos, aut de heresi suspectos, vt summus Pontifex consularum, cuius arbitrio, et modo ab eo prescripro aduersus eos procedatur.

Prima conclusio nullā hēc difficultatem: nā si possumt inquisit. agere contra exēptos, vt docuit paulo antea q. 28. multo magis. pcedēt in eos, qui nominatim nō sūt exēpti. adde Carrer. tract. de her. nu. 85. vers. it ē pōt procedere contra quascunq; personas.

Quantum ad secundā assersionem spectat, cā tenet etiam Ioan. And. in c. inquisitores. de her. li. 6. quem sequitur v. idem Geminian. vers. quaro an indistincte. & Philippus Francus circa fin. ca. vers.

Quando non debeat Inquisitor contra laicos procedere.

Et dicit hic Ioan. Andr. & horum sententia vera quidem, & prudentia plena talis est. Prædictū ca. Inquisitores. de heretic. lib. 6. quo prohibentur Inquisitores procedere contra Episcopos, prohibere ēt ne procedant contra laicos: inconstituto Romano Pontifice, quotiens, vel magna sunt persone, & dignitate conspicue: vel tanta est hæreticorum multitudo, vt si contra illos procederetur, aut ingens periculum, aut grauis populi turbatio proventura crederetur.

Non tamen intelligas eadem rōne vtrūque prohiberi: nam ob prerogatiuā Episcop. dignitatis, Inquisitores in Episcopos non inquirunt: sed in viros potentes, & illustres, idē non inquirunt, ne ob id scandalum oriatur, non quōd in hoc casu aliquid nobilitati derogetur, quæ propter heresim amittitur. Adde Smancam de cathol. instit. tit. 23. num. 8.

Quos appelleret auctor viros regales.

Viros aut regales vocat hic Emericus, vel Regulos, quales sunt Duces, Marchiones, & similes: vel eos, qui Regib. adsunt, vt consiliarios, & senatores: vel denique potentes Barones cuiuslibet ciuitatis, qui regali luxu viuunt, & opib. abundāt, quos velut patronos multi tum nobiles, tum plebei sequuntur in omnibus ferme ciuitatibus: vel denique intellegi pōt per viros regales ciuitatum magistratus, vt Gubernatores, Potestates, Consules, & similes: in hos enim, si publicē vellent inquisitores aduertere, facile impediretur, præsertim in locis suspectis, & vbi inquisitores sicut pauperes, & imbelles.

Abundante hæreticorum multitudine, quid facere debeat inquisitor.

Illud postremo monebo, vt quando ob multitudinē hæreticōrum inquisitor non pōt procedere, tunc hæretici suscipiunt incrementū, et fideles corrumpuntur, inquisitores in publicū prodire debent, et audacter verbū Dei predicare: quāuis intelligant graue sibi periculū imminere, vt nutātes in fide cōfirmēt; quo casu necessaria est inquis. theologice cognitio.

QVÆSTIO XXXII.

An Inquisitor cogere possit ciuitatū rectores ad iurandum de defendenda Ecclesia contra hæreticos.

Ricesima secunda quæstio est: Vtrū Inquisitor possit, & debeat in speciali procedere contra Comites, Barones, Potestates, Capitaneos, Balliuos, ac ciuitatum, & locorum Consules, & Rectores, quatenus iurent coram eo de

defendenda Ecclesia contra hæreticā prauitatē. Respondemus, quōd iuxta c. Ad abolendam, §. statuumus. de hæret. & in c. Vt officium. §. statuumus. de hæret. lib. 6. omnes prædicti tenentur ad requisitionem episcoporum, vel inquisitorū, iurare Ecclesiam defendere contra hæreticos fideliter, & efficaciter, bona fide iuxta posse, & officium suum: & obseruare, & obseruari facere toto tēpore sui regiminis, in terris suo regimini, seu iurisdictioni subiectis, constitutiones contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorum filios, & nepotes, à sede Apostolica promulgatas, ac etiam approbatas. Quōd si iurare noluerint, debet inquisitor procedere contra eos, secundum tenorem illorū capitulorum, & ad pœnas ibi contentas in capit. alleg. Ad abolendam. vbi dicitur sic: Statuimus in super, vt Comites, Barones, Rectores, & Consules ciuitatum, & aliorum locorum iuxta commonitionem Episcoporum, præstato corporaliter iuramento promittant, quōd fideliter, & efficaciter, cum ab eis fuerint requisiti, ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuabunt bona fide, iuxta officium, & posse suum. Si vero id obseruare noluerint, honore, quem obtinent, spolientur: & ad alios nullatenus assumantur: eis nihilominus excommunicatione ligandis, & terris ipsorum interdicto ecclesia supponendis. Ciuitas autem, quæ his institutis duxerit resistentem, vel contra commonitionem Episcopi punire neglexerit resistentes, aliarum careat commercio ciuitatum, & episcopali se nouerit dignitate priuandam.

In c. v. officij. §. statuimus. dicitur ita: Statuimus in super, vt Pōtas, Capitaneus, seu Rectores, vel cōsules, seu quicunq; alij, qui ciuitati præsit, vel loco alteri ad præsens, aut præerunt in futurum, ad requisitionē dicæcesanorum, vel Vicariorum suorū, seu Inquisitorum hæreticæ prauitatis iurent præcise attendere intolabiliter, et obseruare, ac facere à suis subditis obseruari toto tēpore sui regiminis, in terris suæ iurisdictioni, regiminiue subiectis, constitutiones cōtra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorū, ipsorūque filios, & nepotes à sede Apost. promulgatas, ac etiam approbatas: quas qui iurare noluerint, & seruare, vt infamis, & tanquam hæreticorum fautor, ac de fide suspectus officio, & honore sui regiminis spoliatur: nec vltterius Potestas, capitaneus, consul, vel rector habeatur in aliquo aut de cetero in aliquam dignitatem, vel officij publicum vltterius assumatur: et quæ vt Potestas, balliuus, consul, vel rector fecerit, nullam obtineant firmitatem.

COMMENT. LXXXI.

DE compellendis ciuitatum magistratibus ad præstandum hoc iuramentum de defendenda Ecclesia ab heretica prauitate, et custodiendis legibus in hæreticos laicos, copiose egit Emericus supra initio tertiæ partis, nu. 9. & sequent. quo etiam loco nos ea abunde tradidimus, quæ ad hanc quæstionem illustrandam spectant. adde Simancam de cath. instit.